

Łańcuchy wartości krajowych przedsiębiorstw w 2022 roku

27.06.2024 r.

21,3%

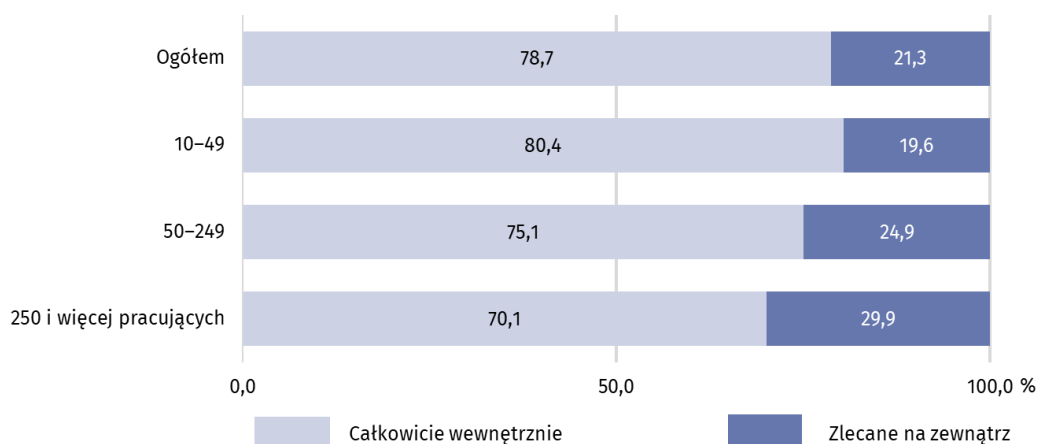
przedsiębiorstw zlecało realizację funkcji biznesowych na zewnątrz na koniec 2022 r.

Na koniec 2022 r. większość (78,7%) badanych przedsiębiorstw o liczbie pracujących 10 i więcej osób wykonywała funkcje biznesowe całkowicie wewnątrz swojego przedsiębiorstwa i nie zlecała ich na zewnątrz. Zjawisko zlecenia funkcji na zewnątrz dotyczyło 21,3% badanych podmiotów, z czego większość (88,0%) powierzała funkcje wyłącznie innym podmiotom krajowym. Za granicę funkcje biznesowe zlecano głównie do krajów Unii Europejskiej.

Miejsce realizacji funkcji biznesowych

Na koniec 2022 r. cztery piąte (47 753) badanych przedsiębiorstw (jednostek prawnych) o liczbie pracujących 10 i więcej osób wykonywało funkcje biznesowe¹ całkowicie wewnątrz, a jedna piąta (12 895) zlecała funkcje do wykonania całkowicie lub częściowo na zewnątrz.

Wykres 1. Struktura badanych przedsiębiorstw według klas wielkości i miejsca realizacji funkcji w 2022 r.

Częściej funkcje na zewnątrz w 2022 r. zlecały przedsiębiorstwa duże, tj. o liczbie pracujących 250 i więcej – 29,9% podmiotów w ramach tej klasy wielkości wobec 21,3% dla ogółem

W 2022 r. częściej funkcje na zewnątrz zlecały przedsiębiorstwa duże (o liczbie pracujących 250 i więcej osób) – 29,9% podmiotów należących do tej klasy wielkości, a rzadziej przedsiębiorstwa średnie (o liczbie pracujących 50–249 osób) – 24,9% i małe (o liczbie pracujących 10–49 osób) – 19,6%.

W zależności od podstawowej formy prawnej, osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej zlecały funkcje na zewnątrz nieznacznie częściej (22,8%) niż podmioty należące do osób fizycznych (18,1%).

¹ Funkcja biznesowa to zestaw zadań, które przedsiębiorstwo musi regularnie wykonywać w celu wprowadzenia produktu lub usługi na rynek. Zadania te mogą być wykonywane samodzielnie przez przedsiębiorstwo lub zlecane do wykonania na zewnątrz.

Przedsiębiorstwa będące własnością kapitału krajowego rzadziej (20,0%) zlecały funkcje na zewnątrz w porównaniu z przedsiębiorstwami z udziałem kapitału zagranicznego (28,8%).

Wykres 2. Odsetek przedsiębiorstw zlecających funkcje biznesowe na zewnątrz według sekcji PKD w 2022 r.

W 2022 r. najczęściej realizację funkcji biznesowych podmiotom zewnętrznym powierzały przedsiębiorstwa z sekcji budownictwo oraz informacja i komunikacja

Z punktu widzenia siedziby badanych podmiotów, odsetek przedsiębiorstw zlecających funkcje na zewnątrz w poszczególnych województwach różnił się nieznacznie. Realizację funkcji na zewnątrz w 2022 r. częściej niż z innych województw zlecały przedsiębiorstwa zlokalizowane w województwach: mazowieckim (23,7%), lubuskim (23,5%), dolnośląskim (23,4%).

Przedsiębiorstwa z województw lubelskiego oraz podkarpackiego częściej niż podmioty z innych województw wykonywały wszystkie funkcje całkowicie we własnym zakresie (odpowiednio 83,0% oraz 82,4%).

Działania wykonywane przez badane przedsiębiorstwa

Na koniec 2022 r. w badanych przedsiębiorstwach o liczbie pracujących 10 i więcej osób realizowane były najczęściej funkcje związane z marketingiem, sprzedażą i usługami posprzedażowymi (w 58,0% badanych przedsiębiorstw), zarządzaniem i administracją (57,7%), produkcją (47,1%) oraz innymi funkcjami biznesowymi (45,4%). W realizację tych funkcji zaangażowanych było łącznie cztery piąte (4422,4 tys. osób) ogółu pracujących w badanych przedsiębiorstwach. Funkcjami najrzadziej wykonywanymi wewnątrz badanych jednostek były inżynieria i związane z nią usługi techniczne (w 10,8% badanych przedsiębiorstw) oraz badania i rozwój (4,5%). Funkcje te angażowały także najmniejszą liczbę pracujących.

Na koniec 2022 r. najczęściej wykonywaną funkcją wewnątrz przedsiębiorstw był marketing, sprzedaż i usługi posprzedażowe – realizowała ją 58,0% badanych podmiotów

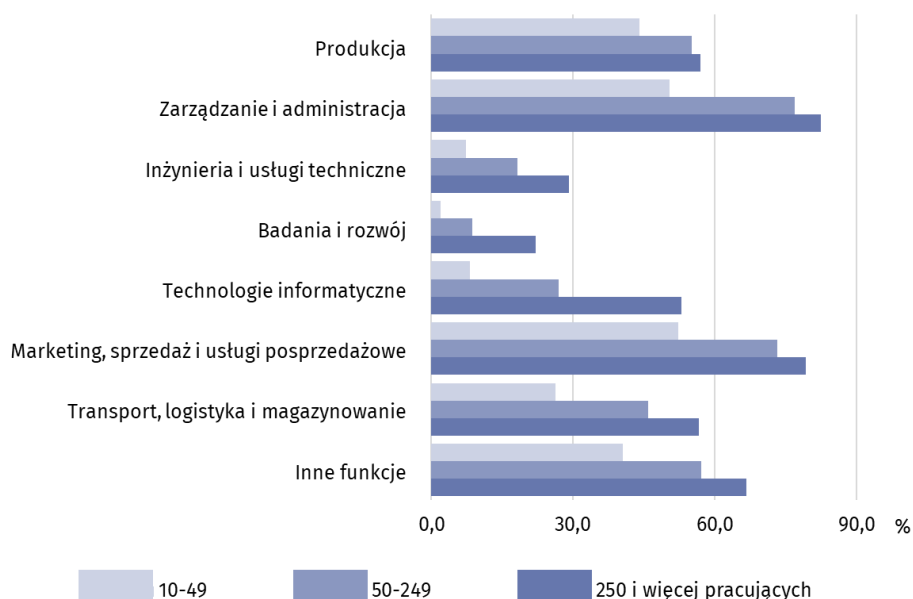
Tablica 1. Przedsiębiorstwa i pracujący według funkcji biznesowych (stan na 31 grudnia 2022 r.)

Funkcje biznesowe	Liczba przedsiębiorstw ^a	Liczba pracujących	
		w osobach	w %
Ogółem	60 648	5 441 630	100,0
Produkcja	28 545	1 802 219	33,1
Zarządzanie i administracja	35 004	589 471	10,8
Inżynieria i związane z nią usługi techniczne	6 537	143 887	2,6
Badania i rozwój	2 724	54 051	1,0
Technologie informatyczne	8 882	214 641	3,9
Marketing, sprzedaż i usługi posprzedażowe	35 193	1 061 583	19,5
Transport, logistyka i magazynowanie	19 429	606 607	11,1
Inne funkcje biznesowe ^b	27 546	969 171	17,8

a Ze względu na możliwość realizacji wielu funkcji w ramach przedsiębiorstwa, funkcje nie sumują się na wartość „ogółem”. b Obejmuje m.in. zarządzanie obiektem, usługi w zakresie naprawy i konserwacji i inne usługi.

Przedsiębiorstwa duże (o liczbie pracujących 250 i więcej osób) charakteryzowały się nieznacznie zmienioną strukturą – najczęściej wykonywaną przez nie funkcją było zarządzanie i administracja (w 82,5% badanych przedsiębiorstwach). Ponadto, podmioty tej klasy wielkości blisko 4-krotnie częściej niż ogół badanych przedsiębiorstw wskazywały samodzielną realizację funkcji technologie informatyczne (52,9% wobec 14,6% ogółem) oraz niemal 5-krotnie – funkcji badania i rozwój (22,0% wobec 4,5% ogółem).

Wykres 3. Odsetek badanych przedsiębiorstw w poszczególnych klasach wielkości według rodzaju wykonywanych przez nie funkcji w 2022 r.

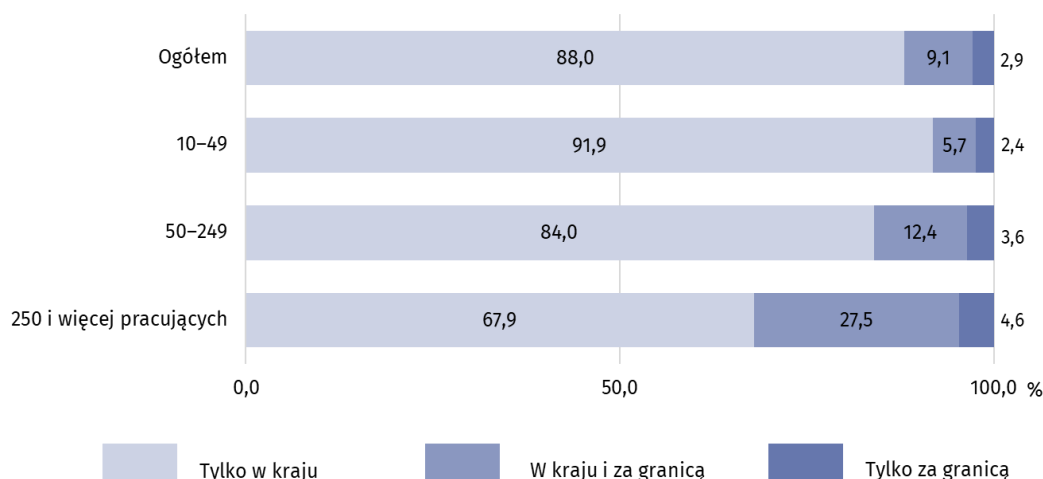

Przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego stanowiły 14,0% ogółu badanych przedsiębiorstw i zatrudniały 37,9% ogółu pracujących w nich osób. Biorąc pod uwagę strukturę własności kapitału w poszczególnych funkcjach biznesowych, podmioty z kapitałem zagranicznym stanowiły od 13,2% w produkcji do 33,2% w funkcji technologii informatyczne. W funkcji związanej z technologiami informatycznymi, a także z badaniami i rozwojem, pracujący w przedsiębiorstwach z kapitałem zagranicznym dominowali w ogólnej liczbie pracujących w nich osób (odpowiednio 63,2% oraz 57,9%).

Kierunki zlecenia wybranych działań

Spośród 12 895 badanych przedsiębiorstw o liczbie pracujących 10 i więcej osób, które na koniec 2022 r. zlecały realizację funkcji całkowicie lub częściowo na zewnątrz, większość (88,0%) jako miejsce realizacji funkcji wskazywała wyłącznie inne przedsiębiorstwa krajowe, 9,1% jednocześnie przedsiębiorstwa krajowe i zagraniczne, a 2,9% wyłącznie inne przedsiębiorstwa zagraniczne.

Wykres 4. Struktura przedsiębiorstw zlecających funkcje na zewnątrz według klas wielkości i kierunku zlecenia w 2022 r.

Przedsiębiorstwa duże (o liczbie pracujących 250 i więcej osób) częściej niż podmioty z pozostałych klas wielkości powierzały realizację funkcji jednostkom zagranicznym, tj. zarówno w kraju, jak i za granicą lub tylko za granicą (łącznie 32,1% podmiotów w ramach tej klasy wielkości). Podobna sytuacja miała miejsce w przypadku osób prawnych, które ponad 3-krotnie częściej niż podmioty osób fizycznych zlecały wykonanie funkcji podmiotom zlokalizowanym w innym kraju (14,9% wobec 4,3%).

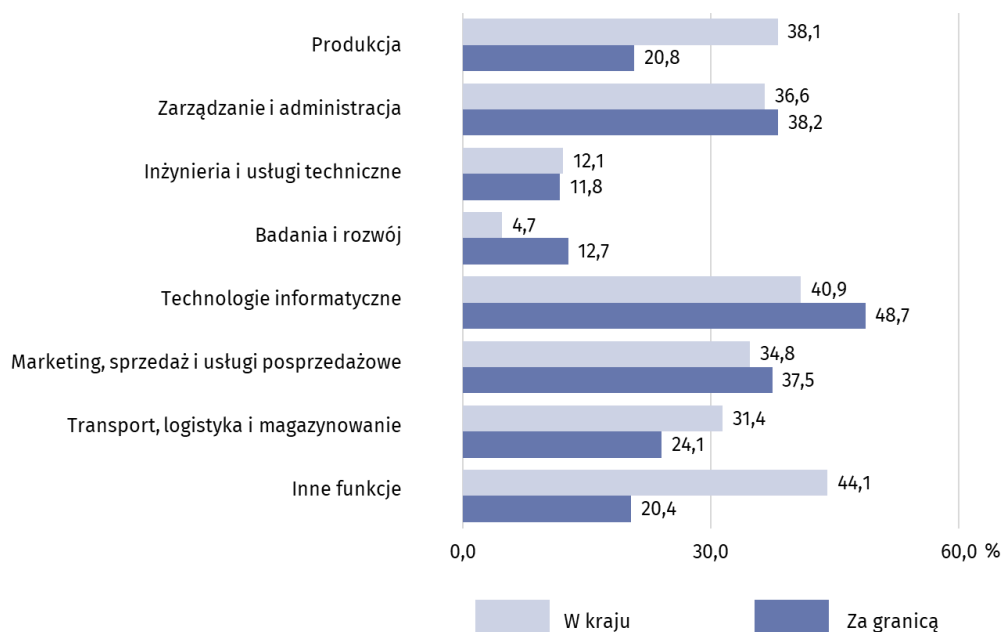
Przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego stanowiły 64,4% wszystkich przedsiębiorstw zlecających realizację funkcji za granicą.

Realizację działań podmiotom w innych krajach zlecały częściej przedsiębiorstwa z sekcji informacja i komunikacja (22,6% podmiotów w ramach tej sekcji), górnictwo i wydobywanie (20,4%) oraz transport i gospodarka magazynowa (17,6%).

Miejsce realizacji funkcji biznesowych poza Polską najczęściej wybierały przedsiębiorstwa mające siedzibę w województwach: mazowieckim (łącznie 17,4% podmiotów z tego województwa), zachodniopomorskim (14,4%), opolskim (13,8%), a najrzadziej przedsiębiorstwa z województw podlaskiego (6,9%) i kujawsko-pomorskiego (7,6%).

Wśród przedsiębiorstw zlecających funkcje biznesowe na zewnątrz na koniec 2022 r., większość (88,0%) realizowała je wyłącznie w innych przedsiębiorstwach krajowych

Wykres 5. Odsetek przedsiębiorstw zlecających funkcje na zewnątrz według rodzaju funkcji i kierunku zlecenia w 2022 r.

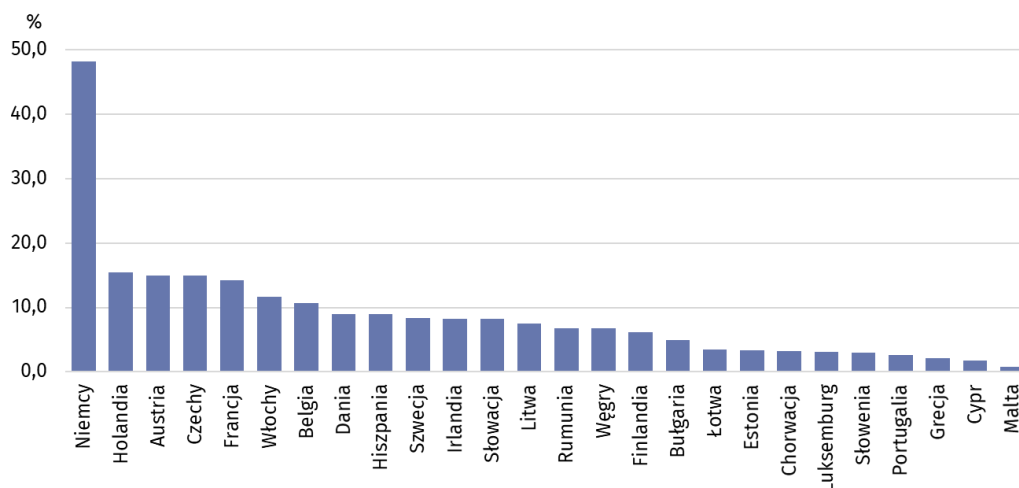

Biorąc pod uwagę rodzaj funkcji biznesowej, innym przedsiębiorstwom krajowym w 2022 r. najczęściej powierzano do realizacji inne funkcje biznesowe oraz technologie informatyczne. Funkcje zlecane na zewnątrz w kraju wykonywały nieznacznie częściej przedsiębiorstwa niepowiązane, tj. spoza tej samej grupy przedsiębiorstw.

Poza Polską wykonywano głównie zadania związane z technologiami informatycznymi, a także (w mniejszym stopniu) działania w zakresie zarządzania i administracji oraz marketingu, sprzedaży i usług posprzedażowych. Funkcje zlecane za granicą realizowały w większości inne przedsiębiorstwa powiązane, tj. należące do tej samej grupy przedsiębiorstw.

Wśród ogółu 1546 przedsiębiorstw zlecających na koniec 2022 r. funkcje biznesowe za granicą, największy odsetek przedsiębiorstw (95,2%) jako miejsce realizacji funkcji wskazywał przedsiębiorstwa europejskie, w tym 87,8% przedsiębiorstwa z Unii Europejskiej.

Wykres 6. Odsetek przedsiębiorstw zlecających funkcje na zewnątrz w krajach Unii Europejskiej w 2022 r.

Większość (87,8%) przedsiębiorstw zlecających funkcje biznesowe za granicą na koniec 2022 r., jako miejsce realizacji funkcji wskazywało przedsiębiorstwa z Unii Europejskiej

Najczęściej wybieranym krajem realizacji funkcji za granicą były Niemcy (48,2%). Spośród krajów europejskich nienależących do Unii, najczęściej funkcje wykonywano w Wielkiej Brytanii (15,5%), a spośród krajów spoza Europy – w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie (13,8%). W krajach Grupy Wyszehradzkiej funkcje wykonywało 19,7% ogółu przedsiębiorstw zlecających działania za granicą (w Czechach 15,0%, na Słowacji 8,3%, na Węgrzech 6,7%).

Tablica 2. Odsetek przedsiębiorstw zlecających poszczególne funkcje za granicą według wybranych obszarów w 2022 r.

Funkcje biznesowe	Ogółem	Europa	Stany Zjedn. i Kanada	Chiny	Indie
	w %				
Produkcja	100,0	92,5	5,0	6,2	0,6
Zarządzanie i administracja	100,0	93,4	14,7	0,8	4,2
Inżynieria i związane z nią usługi techniczne	100,0	92,3	16,5	2,2	1,6
Badania i rozwój	100,0	90,9	13,2	2,5	1,5
Technologie informatyczne	100,0	93,0	15,3	0,5	4,2
Marketing, sprzedaż i usługi posprzedażowe	100,0	95,2	10,2	1,4	1,2
Transport, logistyka i magazynowanie	100,0	98,1	4,3	3,2	0,8
Inne funkcje biznesowe	100,0	96,2	9,8	2,5	2,5

Dane prezentowane w niniejszej informacji sygnałnej dotyczą 60 648 jednostek prawnych o liczbie pracujących 10 i więcej osób, zorganizowanych w formie spółek cywilnych, spółek osobowych, spółek kapitałowych, oddziałów przedsiębiorców zagranicznych, przedsiębiorstw państwowych oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, których przeważający rodzaj działalności jest zaklasyfikowany do następujących sekcji według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007): B, C, D, E, F, G, H, I, J (z wyłączeniem instytucji kultury mających osobowość prawną), K (z wyłączeniem banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, instytucji ubezpieczeniowych, biur i domów maklerskich, towarzystw i funduszy inwestycyjnych oraz towarzystw i funduszy emerytalnych), L, M, N, P (z wyłączeniem szkół wyższych), Q (z wyłączeniem samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej), R (z wyłączeniem instytucji kultury mających osobowość prawną), S (z wyłączeniem działu 94).

Badanie globalnych łańcuchów wartości prowadzone jest w GUS od 2021 r. Dotychczasowe, pierwsze wyniki badania pozwoliły na wstępną analizę łańcuchów wartości krajowych przedsiębiorstw. Badaniem za 2022 r. objęto dodatkową zbiorowość osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, dzięki czemu możliwe było wzbogacenie analizy o dodatkowe kryterium według form prawnych przedsiębiorstw.

Jeśli w opracowaniu jest mowa o zbiorowości osób fizycznych, należy przez to rozumieć, że prezentowana jest ona łącznie z osobami, które działały w ramach spółek zawiązanych na podstawie umowy zawartej na podstawie kodeksu cywilnego (spółki cywilne). Przyjęto też, że zbiorowość jednostek mających osobowość prawną (osoby prawne) prezentowana jest łącznie z jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej.

Przez przedsiębiorstwo z udziałem kapitału zagranicznego należy rozumieć podmiot, który wśród udziałowców (także mniejszościowych) ma jednostkę zagraniczną.

W opracowaniu wykorzystano klasyfikację funkcji biznesowych ([link](#)), według której wyróżniono następujące funkcje:

- Produkcja (obejmuje rolnictwo i rybołówstwo, produkcję i montaż, energię i wydobywanie surowców, budownictwo),
- Zarządzanie i administracja,
- Inżynieria i związane z nią usługi techniczne,
- Badania i rozwój,
- Technologie informatyczne (obejmuje usługi informatyczne, tworzenie oprogramowania, instalację i utrzymanie systemów IT, usługi wsparcia klienta, telekomunikację),
- Marketing, sprzedaż i usługi posprzedażowe,
- Transport, logistyka i magazynowanie,
- Inne funkcje biznesowe (obejmuje zarządzanie obiektem, usługi w zakresie naprawy i konserwacji oraz inne usługi).

Ponadto, dla potrzeb analitycznych wyodrębniono dodatkowe grupowania w stosunku do ogólnie przyjętych przekrojów klasyfikacyjnych, ujmując pod pojęciem „Przemysł” sekcje: B (Górnictwo i wydobywanie), C (Przetwórstwo przemysłowe), D (Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych), E (Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją).

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:
Departament Przedsiębiorstw
Dyrektor Katarzyna Walkowska
Tel: 22 608 35 66

Rozpowszechnianie:
Wydział Współpracy z Mediami
Tel. komórkowy: +48 695 255 032
Tel. stacjonarne: +48 22 608 38 04, +48 22 449 41 45,
+48 22 608 30 09

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

- stat.gov.pl
- [@GUS_STAT](https://twitter.com/GUS_STAT)
- [@GlownyUrzadStatystyczny](https://www.facebook.com/GlownyUrzadStatystyczny)
- [gus_stat](https://www.instagram.com/gus_stat)
- [glownyurządstatystycznygus](https://www.youtube.com/glownyurządstatystycznygus)
- [glownyurządstatystyczny](https://www.linkedin.com/company/glownyurządstatystyczny)

Powiązane opracowania

[Łańcuchy wartości krajowych przedsiębiorstw w 2021 r.](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Funkcja biznesowa](#)

[Grupa przedsiębiorstw](#)

[Kapitał zagraniczny](#)